

ONTWIKKELVERSLAG

Sjabloonversie feb-2017

Het ontwikkelverslag is een hulpmiddel om te reflecteren op de ontwikkeling van de pioniersplek. De centrale vraag is hierbij: ontwikkelt zich een nieuwe, doorgaande vorm van kerkzijn, met mensen die niet naar een kerk gaan? Als we het over 'kerkzijn' hebben, dan kijken we naar vier verbindingen: met de context, met elkaar, met God en met de kerk als groter geheel. Dit sluit ook aan bij het viervoudig luisteren waarmee de pioniersreis begint.

We moedigen jullie aan om rond de vragen in gesprek te gaan met mensen uit de doelgroep, uit de zendende kerk, uit jullie netwerk en natuurlijk met elkaar in het pioniersteam. Zo wordt dit verslag onderdeel van een continu proces van reflecterend gesprek en waar nodig bijsturen. Daarmee is het ook al een belangrijke stap op weg naar de evaluatie in het derde jaar en bij de afronding van de pioniersperiode.

Voordat jullie beginnen aan dit ontwikkelverslag, is het goed om het artikel te lezen over evalueren in het derde jaar. Dit artikel is te downloaden via www.protestantsekerk.nl/pionieren.

De pionierbegeleider is beschikbaar om jullie proces van reflecteren en evalueren te ondersteunen.

Naam pioniersplek:	De Plaats
Plaats pioniersplek:	De Plaats 5, Hollum
Pioniersjaar:	eerste
Startdatum pioniersjaar: ¹	2018

Voortrekker pioniersteam

Voor- en achternaam:	Sijbrand Alblas
Straat en nummer:	Camminghastraat 12
Postcode en plaats:	9162 EM
Telefoon:	0681376707
E-mailadres:	sijbrandalblas@gmail.com

Pionierbegeleider

Voor- en achternaam:	Louis Bakker
Telefoon:	0611921923
E-mailadres:	kerkenwerk@louisbakker.nl

¹ Een pioniersjaar loopt niet altijd gelijk met een kalenderjaar. De ingangsdatum van het pionieren vind je terug op pagina 1 van de samenwerkingsovereenkomst bij 'periode pioniersplan'.

Verbinding met de context

Hoe ontwikkelt de verbinding met de context zich? Hoe bouwen jullie aan relaties met mensen die nog niet betrokken zijn bij de pioniersplek? Hoe ontdekken jullie wat er leeft in jullie omgeving? Hoe ontwikkelt de samenwerking met niet-kerkelijke organisaties en personen zich? Wat gaat hierin goed en wat niet?

Op de plek waar De Plaats staat is afgelopen zomer een welput ontdekt. Deze is uitgegraven en blijkt maar liefst 5 meter diep te zijn. Het vertelt veel over de Amelanders geschiedenis waar putten lange tijd essentieel waren vanwege het uitblijven van leidingwater. Het vertelt ook veel over wat De Plaats is. We keren terug naar de bronnen van de christelijke traditie. We proeven met elkaar van het levende water dat God ons wil geven. Het thema van de opening was daarom ook: 'Water wordt Wijn'. Deze wijn staat voor het goede leven waarvoor God ons bedoeld heeft. Het laat zich vertalen in enkele kernthema's die voor ons belangrijk zijn. Dit zijn 'zorg voor de schepping', 'omzien naar de ander' en 'relatie tot God'. Kortom: God, de ander en de wereld om ons heen.

Relatie tot de context

Op Ameland wonen in verhouding veel ouderen en weinig jongeren. De laatste groep trekt vaak al op jonge leeftijd naar de vaste wal. Naast jongeren zijn er ook veel ouderen die behoefte hebben aan een andere vorm van kerk-zijn. Hier spelen we op in door ook maaltijden voor ouderen aan te bieden. Zij zijn ook een doelgroep van de pioniersplek geworden. Ze hebben behoefte aan ontmoeting met elkaar. Het gaat hier met name om het kernthema 'omzien naar elkaar'

Opvallend is dat met name activiteiten rond kerst en pasen heel veel deelnemers trekken. Als er kerst voor staat komen er soms wel twee keer zoveel mensen op af. Ook rond de pasen is er behoefte aan een invulling door de kerk. Dit is iets waar we graag op inspelen en geeft ons ook de gelegenheid de verhalen te delen die voor ons zo betekenisvol zijn.

Kenmerkend voor Ameland is naast de prachtige dat eilanders en badgasten altijd naast elkaar bewegen. In de regel zijn de Amelanders de aanbiederende partij en de badgasten de afnemers. Toch merken we ook dat er van beide kanten interesse is in elkaars belevingswereld. Ook Amelanders vinden het fijn om in contact te zijn met mensen van buiten. We spelen hier op in door maaltijden aan te bieden waarbij Amelanders en toeristen elkaar ontmoeten. Veel Amelanders hebben een periode van hun leven doorgebracht in een andere cultuur. Wij vragen hen om voor ons een maaltijd uit de hun vertrouwde keuken voor te schotelen. Zo hebben we o.a. al Tanzaniaans en Curaçaos gegeten.

Met de stamtafel vragen we gasten die specifieke kennis van het eiland hebben om met ons en de andere tafelgasten in gesprek te gaan. De thema's hebben te maken met 'zorg voor de schepping' en 'omzien naar de ander'. Ook gaat het over de vraag wat mensen inspireert om hun werkzaamheden te doen. Met deze gasten hopen we ook een brede doelgroep aan te spreken.

Veel jongeren op het eiland moeten op jonge leeftijd al naar de vaste wal maar kunnen nog niet koken. Samen met de stichting Jongeren aan de Wal bieden we kookworkshops aan. Dit valt onder 'omzien naar elkaar'.

Voor twintigers en dertigers hebben we Meet & Millenials. Dit zijn maaltijden waarbij iedereen zelf wat meeneemt. De groep deelnemers is nog klein (gemiddeld vijf personen) maar heeft potentie.

Iedere maand en in de zomer elke week is er een kindermiddag of kinderochtend. Zeker in de zomerperiode loopt deze activiteit erg goed, met soms wel vijftien kinderen en tien volwassenen. Hiermee hebben we verbinding met de jongste leeftijdsgroep (0-12) en met de middengroep (25 - 40) Met kerst hadden we zelfs vijfendertig kinderen en meer dan 50 mensen in De Plaats. In de winter hadden we soms ook weinig bezoekers, een enkele keer slechts drie of vier kinderen.

Naast deze activiteiten die een brede doelgroep aanspreken hebben we ook activiteiten waarbij bezinning centraal staat. Zo zijn er stiltewandelingen in de schitterende natuur van het eiland, waarbij ook een bijbeltekst overdacht wordt. Verder bieden we vanwege de grote muzikaliteit onder Amelanders ook ochtendzang en Sing-inns aan, waarbij gebeden en gezongen wordt. Deze activiteiten vallen onder het thema 'relatie tot God'

Een doel van de pioniersplek is ook om in contact te komen met zinzoekers in de leeftijd van 30 - 50 jaar. Dit zijn mensen van die het eiland bezoeken om tot bezinning te komen. Zo nu en dan wandelt er iemand uit deze doelgroep mee bij de stiltewandelingen of bij één van de maaltijden. Toch is er nog ruimte om hier meer op in te spelen. Ook de groep 30 - 50 jarigen die op het eiland wonen bereiken we nog maar minimaal. Dit is iets waar we komend jaar aan willen werken.

De samenwerking met niet-kerkelijke organisaties verloopt over het algemeen positief. Zeker het eerste half jaar is er ook

veel weerstand opgekomen, o.a. vanuit het dorpsbelang. Er was bij hen onduidelijkheid over de rol en de functie die De Plaats vervult. Door met hen in gesprek te gaan hebben we duidelijk gemaakt wie wij zijn en dat bij ons het 'metenander doen' voorop staat. De verhouding met het Sociaal Cultureel Werk ontwikkelt zich goed, maar de samenwerking is niet intensief. Vanuit het SCW wordt daarin de boot ook wat afgehouden. Wel informeren we elkaar over wat er gebeurt en waken we ervoor om niet in elkaars vaarwater te zitten.

Verbinding met elkaar in het pioniersteam

Wat zijn belangrijke ontwikkelingen binnen het pioniersteam? Hoe heeft de onderlinge betrokkenheid zich sinds de start van het pionieren ontwikkeld? En hoeveel mensen zijn nu actief onderdeel van het pioniersteam?

Het pioniersteam ontwikkelt zich uitermate positief. Momenteel zijn er twintig vrijwilligers betrokken bij De Plaats. De vrijwilligers die aanhaken blijven ook enthousiast en tonen een grote mate van betrokkenheid. Enkelens zijn meerdere dagen per week minstens een dagdeel bezig met werkzaamheden rondom De Plaats. Omdat we verschillende leeftijdsgroepen aanspreken zijn ook de vrijwilligers uit verschillende leeftijdscategorieën. Zo is er een vrijwilliger van 16 jaar en één van 75 jaar.

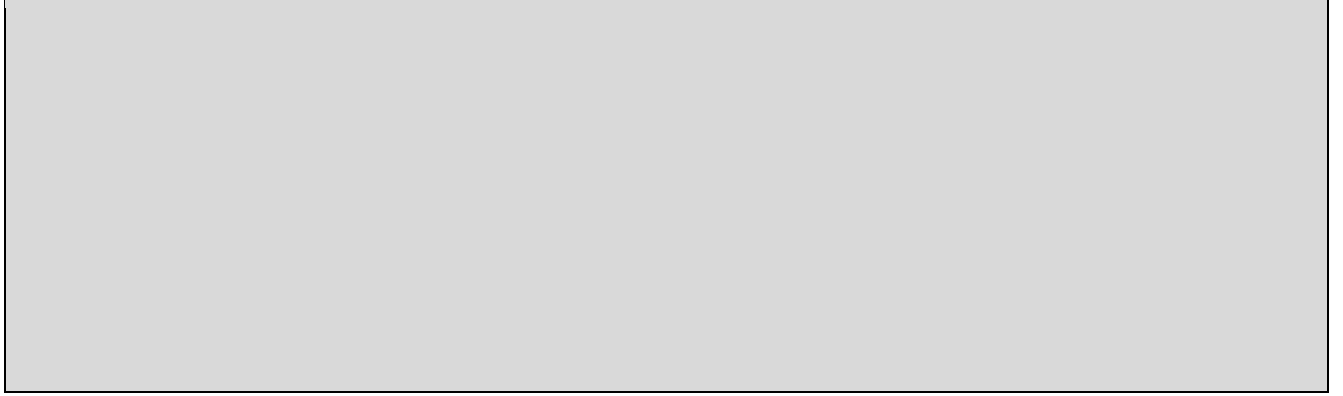
De motivatie om met pionieren bezig te zijn is divers. De één noemt als motivatie dat er iets moet gebeuren om te voorkomen dat de kerk geen toekomst heeft, een ander is betrokken vanwege de prachtige ruimte en de muziek, weer een ander wil graag het evangelie delen. Dat De Plaats vrijwilligers aantrekt om verschillende redenen is een grote kracht en tegelijkertijd ook een punt van aandacht. Het voordeel is dat we hierdoor in gesprek te blijven over waarom we doen wat we doen, en wie we willen zijn.

Verbinding met elkaar in het netwerk

Hoe ontwikkelt onderlinge betrokkenheid binnen het netwerk zich? Hoeveel mensen zijn er nu regelmatig betrokken? (Richtlijn: minimaal maandelijks bij een pioniersactiviteit.) En met hoeveel mensen is er incidenteel contact nu? Maak daarbij een onderscheid naar mensen die al kerkelijk actief waren en mensen die dat niet of nauwelijks waren. Een schatting volstaat. Bereiken jullie de mensen die als doelgroep staan omschreven in het pioniersplan? Licht dit kort toe. En hoeveel mensen dragen bij aan de organisatie en financiën van deze plek?

Een moeilijkheid in de beantwoording van deze vraag is dat we veel contact hebben met vaste toeristen. Die zijn niet maandelijks betrokken, maar vaak wel uitermate betrokken wanneer zij op het eiland zijn. Ik beschouw hen in de tabel als incidentele contacten. In veel gevallen zijn zij al wel kerkelijk zeer actief en bezoeken daarom ook in hun vakantietijd activiteiten die hierbij aansluiten. De kerkelijke achtergronden zijn wel zeer divers.

	Stevig betrokken mensen	Incidentele contacten
Was al kerkelijk actief	25	130
Was niet kerkelijk actief	15	20

Verbinding met God

Welke ontwikkelingen zijn er qua geloof en spiritualiteit in het pioniersteam en in het netwerk? Ervaren jullie het pioniersteam (en mogelijk al een bredere groep) als geloofsgemeenschap? Is de tijd al rijp voor activiteiten gericht op het verkennen van geloof met mensen uit de doelgroep? Ontwikkelt zich een verbinding met God bij mensen die zich eerder naar eigen zeggen niet of minder met God verbonden voelden? Welke verhalen ken je? Krijgen sacramenten en andere 'bijzondere bedieningen'* al een plek bij jullie? Zo ja, hoe vaak heeft dat plaatsgevonden in het afgelopen pioniersjaar?

Zoals gezegd is de motivatie van de vrijwilligers om betrokken te zijn bij de pioniersplek zeer divers. Toch wordt het over het algemeen wel ervaren als een reis die we samen aangaan in vertrouwen op God. In deze reis groeien we ook met elkaar. Voor de leden van het kernteam spelen de pioniersweekenden hierin ook een belangrijke rol.

Omdat er bij activiteiten vaak een mix van toevallig aanwezige badgasten en eilanders heeft de gemeenschap ook altijd een pop-up karakter. In de contacten die ontstaan met bezoekers van buitenaf vinden met grote regelmaat gesprekken over God en geloof van hart tot hart plaats. Er is behoefte aan een plek waar iemand je ziet en waar je je verhaal ook bij God mag brengen. Dit levert kostbare momenten op. Zoals in de bijbel al veel ontmoetingen plaatsvinden rond de bron, zo gebeurt dat ook rond de bron van De Plaats.

Als pioniersplek bieden we geen uitgebreide vieringen aan. Wie hier behoefte aan heeft kan in één van de bestaande kerken terecht. Het bedienen van sacramenten vindt dan ook op een natuurlijke wijze hier vanuit plaats.

Aantal doopbedieningen tot 12 jaar	0
Aantal doopbedieningen vanaf 12 jaar	0
Aantal avondmaalsvieringen	0
Aantal relatie-inzegeningen	0
Aantal begrafenissen	0

* Zelf andere 'bijzondere bedieningen' invullen (zoals bijvoorbeeld belijdenis, doopbevestiging of ziekenzalving) mag ook.

Verbinding met de kerk als groter geheel

Op welke manier krijgt het contact met de zenden gemeente(n) vorm en is dat constructief? Welke invloed heeft de leergemeenschap vanuit de landelijke kerk op het proces? En welke bijdrage hebben jullie geleverd aan de leergemeenschap? Bijvoorbeeld een workshop gegeven, een pioniersplek ontvangen, een bijdrage geleverd aan een nichenetwerk. En welke tips zou je willen geven aan de landelijke leergemeenschap?

We proberen de zendende kerken zoveel mogelijk mee te nemen in het proces. Verschillende keren hebben we de deuren van De Plaats open gezet om gemeenteleden en dorpsgenoten kennis te laten maken met het gebouw en met de vorderingen van de werkzaamheden.

De pioniersplek is opgestart vanuit de hervormde kerk. Voor kerkenraadsleden hebben we een gespreksavond gehouden om hen mee te nemen in de ontwikkelingen en ook het financiële plaatje voor de gemeente inzichtelijk te maken. Voor gemeenteleden en belangstellenden hebben we een informatieavond gehouden waarbij gesproken is over de vorderingen en de bron waar vanuit we pionieren. Hier was veel belangstelling voor en er is positief op gereageerd. Hoewel er bij sommigen ook nog weerstand merkbaar is tegen het pionieren zien veel gemeenteleden nu ook in de praktijk wat de toegevoegde waarde is van De Plaats voor de gemeente. De gespreksavond en de informatieavond hebben hier een positieve rol in gespeeld. Dat we ook activiteiten voor ouderen organiseren speelt hierin op een positieve wijze mee.

De weekenden van de landelijke leergemeenschap zijn intensief bezocht door ons pioniersteam. Iedere keer waren we met vier of vijf personen aanwezig. De teamleden hebben hier inspiratie opgedaan en kennis gemaakt met verschillende vormen van geloofsbeleving. We zijn betrokken bij de niche van pionieren op een dorp en hopen in de toekomst de leden van dit netwerk eens uit te nodigen op Ameland.

Een tip aan de pioniersgemeenschap: Zelf ben ik veel bezig met (christelijk) leiderschap. Het zou best zinvol kunnen zijn om met een aantal voortrekkers van de pioniersplekken hierover samen een boek te lezen (bv. van Stephen Covey) en te reflecteren op onze eigen ervaringen.

Rol van de pionierbegeleider

Bij welke gelegenheden was de pionierbegeleider aanwezig? Welke onderwerpen zijn er aan de orde geweest? Wat zijn komend jaar aandachtspunten die vragen om aandacht en betrokkenheid van de pionierbegeleider?

Louis Bakker is onze pionierbegeleider. Hij is ook gemeenteadviseur van de Hervormde Gemeente Ameland. Hij was aanwezig bij de gespreksavond met de kerkenraad, was aanwezig bij de vergaderingen van de stuurgroep en heeft ook de evaluatie met alle vrijwilligers geleid. Ook heeft hij goed contact met de predikant - pionier. Louis geniet zowel binnen het pioniersteam als binnen de kerkenraad veel vertrouwen en is daarom een belangrijke verbindende factor.

Enkele vragen die afgelopen jaar regelmatig op tafel zijn gekomen:

- Hoe gaan we om met weerstand binnen de Amelandse kerken en de Amelandse gemeenschap?
- Hoe komen we tot een programma dat ook op de langere termijn haalbaar is voor de betaalde krachten en vrijwilligers?
- Hoe komen we tot een duidelijke identiteit gezien onze diversiteit aan betrokken vrijwilligers en doelgroepen?

Vooruitblik en aanpassingen van het pioniersplan

Wat zijn de belangrijkste doelen voor komend jaar? Waarom geven jullie daar prioriteit aan en hoe willen jullie dat concreet gaan aanpakken? Zijn er substantiële veranderingen ten opzichte van het pioniersplan? Welke?

Een belangrijke aanpassing t.o.v. het pioniersplan is dat ouderen nu ook volop tot de doelgroep van de pioniersplek behoren. De ecclesiologische gedachte hierachter is dat de kerk open staat voor iedereen, ongeacht leeftijd. We kiezen niet elkaar uit, maar zijn door Christus aan elkaar verbonden. Ook voor een nieuwe vorm van kerk-zijn is deze gedachte waardevol. De Plaats is dan ook ten principale een plek voor iedereen. We proberen ook ontmoetingen tussen jong en oud te stimuleren. Zo hebben tieners de bediening gedaan voor de kerstmaaltijd waar veel ouderen waren.

We zijn enthousiast over de ingeslagen weg en zien ook de vruchten hiervan. Er is een ontwikkeling in kwantiteit en in kwaliteit. Voor komend jaar zijn dit daarom de belangrijkste doelen:

- De organisatie verder verstevigen door nieuwe vrijwilligers te betrekken bij de activiteiten. We zoeken met name uit de groep die al betrokken is bij bestaande activiteiten.
- Aandacht hebben voor de diversiteit in kerkelijke achtergrond van de vrijwilligers. Velen komen momenteel uit het netwerk van de hervormde kerk.
- Als gehele organisatie onze identiteit verder ontwikkelen en deze verder uitkristalliseren.
- Verder werken aan het wegnemen van de weerstanden op het eiland en verder bouwen aan het toenemende enthousiasme.
- Uitbouwen van de groep betrokkenen en tevens verder investeren in de kwaliteit van het programma. Met name meer betrokkenheid van de groep 30 - 50 jarigen is hierbij een prioriteit. Zowel de groep van het eiland zelf als ook de zinzoekers die het eiland bezoeken.

Financieel beheer

Wie is er verantwoordelijk voor het financieel beheer van deze pioniersplek?

Voor- en achternaam:	Dhr. S.R. Winia
Straat en nummer:	H.D. Katstraat 2a
Postcode en plaats:	9161 AZ Hollum
Telefoon:	0519-556126
E-mailadres:	

Financiële verantwoording

Wilt u voor de financiële verantwoording de onderstaande tabel invullen? Graag de bijdragen van de lokale gemeente(n) en de fondsen per gemeente en/of fonds specificeren. Let op: de hier gehanteerde jaren lopen vanaf de ingangsdatum van de samenwerkingsovereenkomst en kunnen afwijken van de kalenderjaren.

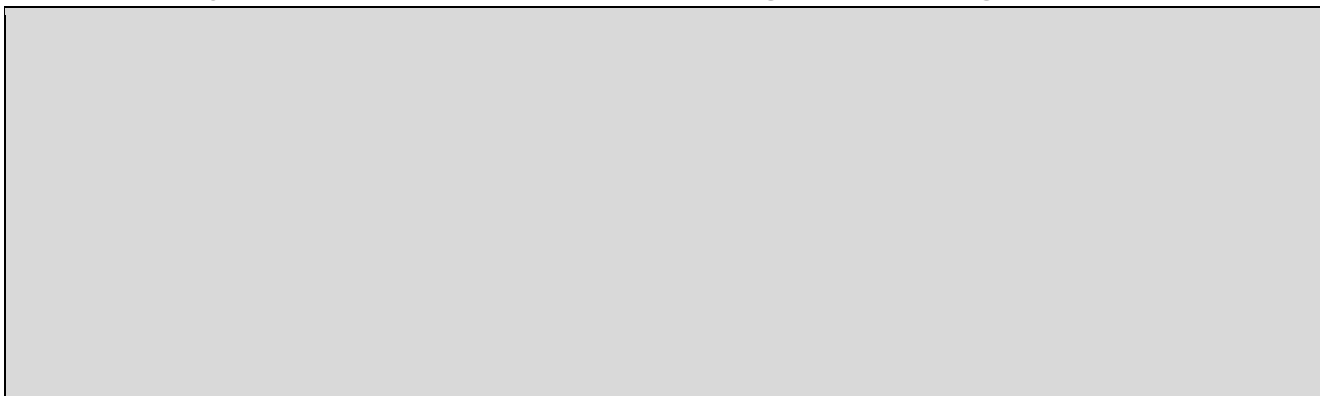
Inkomsten	Begroting afgelopen jaar	Realisatie afgelopen jaar	Begroting komend jaar
Bijdragen lokale gemeente(n)	31000	13333	26333
Bijdrage landelijke kerk	8000	8000	8000
Bijdrage voor pionierbegeleiding			18000

Bijdrage Maatschappij v. Welstand	4000		4000
Bijdragen overige fondsen	23500	32000	0
Bijdragen betrokkenen	21700	11479	27220
Overige bijdragen		33355	10400
Totaal	88200	98167	77753

Uitgaven	Begroting afgelopen jaar	Realisatie afgelopen jaar	Begroting komend jaar
Vrijwilligersvergoedingen			
Personele kosten	44000	50169	52500
Pionierbegeleiding			
Huur locaties	16600	0	11100
Aanschaf spullen			
Training en gezelligheid kernteam	9000	1596	7000
Communicatiekosten	13110	6457	9108
Overige kosten	7050	285	1394
Totaal	89760	58507	81102

Geef een toelichting op inkomsten of uitgaven die noemenswaardig afwijken van de begroting of waar bijzonderheden spelen. Als de begroting voor het komende jaar afwijkt van de begroting uit het pioniersplan, vermeld dan op welke punten de begroting afwijkt en waarom.

Wat doet u met een eventueel batig saldo, reserveert u dat voor de toekomst of investeert u dat extra in het komende jaar? Wanneer er sprake is van een nadelig saldo, hoe vangt u dit dan op?

Ondertekening

Namens het pioniersteam:

Voortrekker van het pioniersteam:

Sijbrand Alblas, 4 - 07 - 2019

De financieel verantwoordelijke:

S.R. Winia,

Voor gezien namens [Gemeente 1]:

Namens de kerkenraad:

A. Brouwer

Namens het College van Kerkrentmeesters:

P. Faber

Voor gezien namens [Gemeente 2]:

Namens de kerkenraad:

D. Boersma

Namens het College van Kerkrentmeesters:

K. Touwen

Voor gezien namens de Protestantse Kerk:

De pionierbegeleider:

L. Bakker